

Становище

от доц. д-р Петър Кирилов Нешев, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, член на Научно жури, съгласно заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ №385 от 09.06.2021 г.

Относно представен дисертационен труд на тема: “Социалнопсихологическо влияние на визуалните политически послания”, разработен от Хая Клара Мор докторант на самостоятелна подготовка в Професионално направление 3.2. “Психология”, Докторска програма “Обща психология”, Катедра „Психология” към Юридически факултет на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Дисертационният труд е посветен на актуален и значим проблем за съвременната психологическа наука в Израел. Той е в обем от 170 страници и съдържа увод, три глави, заключение, литература, приложение. Съдържанието на всяка глава е разделено на отделни параграфи. Основният текст съдържа 12 таблици и 15 фигури. Използваната литература се състои от 150 научни източника на латиница.

В първа глава „Научни теории и теоретични подходи към политическите плакати като средство за психологическо влияние върху човешкото съзнание и поведение“ е направен успешен сравнителен анализ на класически и съвременни теории и подходи към изследвания проблем. Систематизирани са основните теми на плакатите като изкуство за визуализиране на идеи. Плакатите се разглеждат като социални инструменти и комуникационни медии. Авторката е представила естетическите и семиотичните характеристики на графичните плакати, динамиката и въздействието на елементите на умело подбрани плакати от Израел и света.

Плакатът е силно въздействащо изкуство, намиращо своите приложение в съвременните пропаганда, реклама, манипулация и декорация. Според Хая Мор особено силно влияние върху поведението и съзнанието на човека днес оказва политическият плакат. Политическият плакат има типични разновидности в зависимост от съчетаването на различни стилове, цветове и форми. Основната цел на различните типове политически плакати е да посочват гражданската позиция и светогледа, които защитава дизайнерът по интересен и завладяващ начин. Тези плакати помагат на хората да се образуват, информират или да предадат подходяща информация за конкретна политическа кампания. Много точно и ясно са показани характеристиките, които отличават политическия

плакат от останалите изображения. Посочени са символи, заглавия и призови, които помагат посланията на политическия плакат да достигнат до всеки човек. Според Хая Мор съвременният политически плакат се характеризира преди всичко със синтетичност, информационна наситеност и символна обосновка. Чрез тези елементи най-мощно се убеждава аудиторията в замисъла на плаката. В съвременните плакати преобладават ясни и разбираеми символи, които се възприемат еднозначно от възможно най-много хора. Като примери за такива символи правилно са посочени: гълъб - мир, момче пред празна купа – глад, стиснат юмрук - социално потисничество, машина - технологичен напредък.

Във втора глава „Емпирично изследване на комуникативната ефективност на политическите плакати“ са ясно посочени организацията, изследваните лица, етапите, хода и реализацията на изследването. Точно са формулирани изследователските хипотези.

Целта на изследването е комуникативната ефективност на политическите плакати. Авторката успешно е изследвала въздействието на елементите на дизайна на плакати върху израелската публика и по-конкретно върху студенти. В проведеното изследване е потърсен отговор на следните въпроси:

1. Как различните сензорни, структурни, динамични и нововъзникващи композиционни елементи на плакатите влияят върху възприемането на плакатните послания?
2. Как композиционните елементи на графичния дизайн предават политически послания?
3. Какво е въздействието на елементите за дизайн на плакати върху нагласите на изследваните студенти?
4. Как студентите по дизайн възприемат, реагират и интерпретират основни групи от композиционни елементи на графичния дизайн?

Изследването преминава през два етапа.

На първия етап на 2 фокус групи от студенти са представени за сравнение посланията на универсални плакати. Представени са над 50 плаката от президентските избори на Обама в САЩ, с които той е водил и спечелил кампанията. Тези плакати предизвикват симпатия, дават обещания за по-добро бъдеще и посочват подходящият човек, който да бъде избран за президент. Хая Мор изследва как различните сензорни, структурни, динамични и композиционни елементи на тези плакати влияят върху възприемането на съответното послание.

На втория етап на изследването на студентите са представени четири плаката, които съдържат най-типичните израелски политически послания. Плакатите са изработени от художниците Дан Райзингер,

Давид Тартаковер и Йоси Лемел. Тези четири плаката използват символични елементи, свързани с профилите на Бенямин Зеев Херцел, на Ицхак Рабин и портрета на Бенямин Нетаняху. В тези плакати има различно използване на типография, композиция на цвят и дизайнерски елементи на изображението. По този начин, проведеното изследване се фокусира върху връзката между композиционните елементи на графичния дизайн на тези плакати и силата на тяхното въздействие.

Реализацията на проведеното изследване е осъществена чрез адекватно подобрени методи:

Анализ на плакати от президентските избори на Обама.

Анализ на израелските политически плакати.

Полуструктурирани интервюта със студенти по графичен дизайн от два колежа.

Въпросник със затворени въпроси за две студентски групи по графичен дизайн.

В трета глава „Резултати, дискусия и препоръки“ е направена коректна обработка на получените резултати. Предложената интерпретация е аргументирана и съответства на целта, задачите и хипотезите на изследването. На базата на интерпретираните резултати, авторката достига до обосновани и значими изводи. Един от най-оригиналните резултати на изследването е представянето на нов модел на визуален графичен дизайн, който е културно адаптиран. Този модел показва как трите елемента на графичния дизайн създават един универсален език по пътя към комуникативната ефективност. В този модел компонентите на графичния дизайн, цвета, типографията, композицията и техниката се интегрират със знаците и символите на културата и богатството на езика. Синергията на компонентите в този модел води до комуникативната ефективност на посланието в плаката.

Теоретичните и приложните постижения, постигнати в дисертационния труд, са популяризирани в научните публикации на докторанта.

Авторефератът представя адекватно и достоверно съдържанието, структурата, научните достойнства, водещите идеи, постигнатите резултати и приносите на дисертационния труд.

Посочените научни и научно-приложни приноси точно и вярно отразяват достойнствата на дисертационния труд:

1. Универсалният езиков модел, създаден за целите на изследването, обогатява теориите, свързани с графичния дизайн, като разкрива визуалните културни композиционни елементи на политическите плакати и акцентира върху психологическите аспекти на визуалния

анализ на политическите плакати.

2. Универсалният езиков модел обогатява практическите знания, тъй като доказано помага на графичните дизайнери да повишат значително комуникативната ефективност на политическите послания.

3. Посочено е как основните компоненти на графичния дизайн - цветът, типографията, композицията и техниката могат да бъдат успешно съчетани с културните символи, знаци и значения на езика, за да се получи най-силно въздействие върху съзнанието и поведението на хората.

4. Доказана е по емпиричен път необходимостта дизайнът на политическия плакат да се основава на професионални психологически изследвания.

5. Използваният универсален езиков модел на изследване е оригинален, иновативен и синтезиращ постиженията в съвременната приложна психология с постиженията на съвременното графично изкуство.

В дисертационния труд не открих текстове, които да са плагиатствани от други автори и до мен не са достигнали сигнали за това. Всички текстове, които докторантът е ползвал са цитирани коректно, като са спазени утвърдените стандарти.

В заключение – представеният дисертационен труд от докторант Хая Клара Мор със заглавие „Социалнопсихологическо влияние на визуалните политически послания” е разработен смислено, аргументирано и задълбочено. Посочена е адекватната практическа приложимост на постигнатите резултати. Дисертационният труд притежава необходимите научни достойнства и постижения, затова изразявам положителното си мнение и гласувам на докторант Хая Клара Мор да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор по психология”.

Варна, 21. 06. 2021 г.

Доц. д-р Петър Нешев